

El cadastre: la seva història (1715-1845) i la seva importància com a font documental*

per Antoni Segura i Mas

La proliferació, els darrers anys, d'articles i treballs realitzats sobre la base de la informació subministrada pel cadastre de Patiño justifica plenament que hom dediqui una especial atenció a aquesta important font documental.¹ Crec que és el moment oportú de fer una breu anàlisi sobre l'establiment del cadastre a Catalunya i sobre la seva evolució, així com de tornar a parlar de les precaucions i limitacions amb què ha d'enfrontar-se l'investigador en el moment de la seva consulta. Això és el que pretenen les línies que segueixen. Abans cal fer,

* El present treball es troba en forma de capítol a la meua memòria de doctorat, *Evolució de l'estructura de la propietat agrària al Pla de Barcelona. 1723-1823/1841* (Universitat de Barcelona, 1980).

1. La relació no exhaustiva dels autors que en els seus treballs han fet ús del Cadastre de Patiño seria:

Yvette BARBAZA, *Le paysage humain de la Costa Brava* (París, Armand Colin, 1966); Esteve DALMASES i Montserrat PAGÈS, *L'evolució de l'agricultura al terme municipal de la ciutat de Vic al segle XVIIIè*, tesi de llicenciatura (Universitat Autònoma de Barcelona, 1974); Llorenç FERRER, *Conreus, accés a la terra i proletarització a Manresa en el segle XVIII*, tesi de llicenciatura (Universitat de Barcelona, 1980); Llorenç FERRER i Antoni SEGURA, *Conreus, rendiments i accés a la terra a la vila de Berga a començaments del segle XVIII*, «XII Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos, Berga 1979 (comunicació dactilografada); Ramon GARRABOU, *La evolución de la estructura agraria de la Segarra desde el siglo XVIII hasta nuestros días*, tesi de llicenciatura (Universitat de Barcelona, 1962); Emili GIRALT, *Evolució de l'agricultura al Penedès*, «I Assemblea Intercomarcal d'Investigadors del Penedès i de la Conca d'Odena (Martorell 1950); Salvador LLOBET, *De geografia agraria en la comarca del Maresme*, «Estudios Geográficos», núms. 58 i 59 (1955); Carlos MARTÍNEZ-SHAW, *La economía de Riudoms en la primera mitad del siglo XVIII*, «Primer Colloqui d'Història Agrària», Barcelona 1978 (comunicació dactilografada); Pedro MOLAS, *Los gremios barceloneses del siglo XVIII* (Madrid, Confederación Española de Cajas de Ahorros, 1970); Joaquim NADAL FARRERAS, *La introducción del Catastro en Gerona* (Publicaciones de la Cátedra de Historia General de España, Universitat de Barcelona, 1971); Jordi NADAL i Emili GIRALT, *Barcelona en 1717-1718. Un modelo de Sociedad preindustrial* (Madrid, Sociedad de Estudios y Publicaciones, 1963); Luis J. NAVARRO, *Base catastral para los tipos de cultivos y propiedad. Monroig, 1755*, «Primer Colloqui d'Història Agrària», Barcelona 1978 (comunicació dactilografada); Antoni SEGURA, *Evolució de l'estructura de la propietat agrària al Pla de Barcelona, 1723-1823/1841*, tesi doctoral (Universitat de Barcelona, 1980); *La pagesia de Sants, del Pla i de la ciutat de Barcelona el 1723*, «Primer Colloqui d'Història Agrària», Barcelona 1978 (comunicació dactilografada); Antoni SEGURA i Jaume SUAÚ, *Notes per a un estudi de l'evolució de l'estructura de la propietat de la terra al Pla de Barcelona, 1723-1823/1841*, I Congrés d'Història del Pla de Barcelona (Barcelona 1982, comunicació dactilografada); Enric VICEDO, *Les transformacions socials i econòmiques a la Lleida del segle XVIII*, tesi de llicenciatura

però, algunes observacions: el fons cadastral és l'única documentació que permet d'aproximar-nos des d'una perspectiva global a l'estudi de l'evolució de l'estructura de la propietat agrària i/o urbana a Catalunya durant el set-cents i la primera meitat del vuit-cents.² També permet l'aproximació a l'estructura professional, a la producció i als rendiments agrícoles, a l'evolució dels conreus, etc., encara que, com es veurà més endavant, la informació continguda per a cada un dels aspectes indicats no presenta el mateix grau de fiabilitat. És per això que em centraré en els aspectes que fan referència a la utilització de la documentació cadastral per al coneixement de l'evolució de l'estructura de la propietat agrària.³

L'establiment del Reial Cadastre a Catalunya (1715-1845)

L'onze de setembre de 1714 acabava el setge de Barcelona amb la rendició de la ciutat i l'entrada de les tropes franco-espanyoles a la que havia estat capital de l'Arxiduc. La capitulació del Principat, com abans la de la resta de l'antiga corona d'Aragó, permetrà als ministres de Felip V d'assajar una nova política econòmica, militar i d'administració de justícia que suposarà un control més gran per part de la corona de la situació política al Principat, de la possibilitat d'extreure un volum de recursos financers considerablement més elevat i l'efectiva i forçada integració de Catalunya en les càrregues i els desavantatges del manteniment d'una corona i un estat compromesos a continuar una política de gran potència imperial. Tot això requeria una política que, a semblança de França, centralitzés totes les decisions en un únic poder que depengués estretament del rei i fos com una perllongació d'aquest al Principat. Aquestes eren les funcions

(Universitat Autònoma de Barcelona, 1979); Josep VIÑALS, *Premià, a començaments segle XVIII*, tesi de llicenciatura (Universitat de Barcelona, 1981). Cf. també les tesis doctorals d'Andreu GUIU I PUYOL, *Un poble de la Catalunya de Ponent al s. XVIII: Castelló de Farfanya* (Universitat de Barcelona 1981); Miquel A. MARTÍNEZ RODRÍGUEZ, *La població de Vilanova en el s. XVIII* (Universitat de Barcelona 1981); i Maria Josep MONTSERRAT I ROBERT, *Estudi econòmic de Sitges durant el s. XVIII* (Barcelona 1982).

També s'han realitzat nombrosos treballs sobre diferents llocs de Tarragona; la seva relació pot trobar-se a DEPARTAMENTO DE HISTORIA MODERNA EN TARRAGONA (coordinador, Luis Navarro), *Aproximación a un estudio de la agricultura en el corregimiento de Tarragona en la primera mitad del siglo XVIII según el Catastro*, «Coloquio de Historia Agraria» (Madrid, octubre de 1981); *Datos para un estudio de la riqueza urbana en el corregimiento de Tarragona en la primera mitad del siglo XVIII según el Catastro* (Madrid, Asociación de Historia Económica, desembre de 1981); Luis NAVARRO, *Una fuente fiscal: el Real Catastro (siglo XVIII)*, «II Jornadas de Metodología de la Historia (Cáceres, desembre de 1981).

2. Això ja havia estat assenyalat per Joaquim NADAL I FARRERAS, *Una font important per a la història econòmica de Catalunya: el reial cadastre (1715-1845)*, a «Homenatge al Dr. D. Juan Reglà Campistol» (Universitat de València, 1975), p. 219, quan, referint-se als diferents volums de documentació que subministra el cadastre, afirma: «En tot cas, el luxe de detalls que aporten permet un estudi molt minuciós de l'urbanisme, la producció agrícola o l'estructura de la propietat de la terra d'un lloc determinat.»

3. Altres aspectes d'aquesta problemàtica han estat tractats en diferents capítols de la meua tesi. Vegeu també Antonio SEGURA i Jaume SUAÚ, *Metodología para el estudio de la estructura de la propiedad agraria en Cataluña (siglos XVIII y XIX)*, «II Jornadas de Metodología y Didáctica de la Historia (Cáceres 1981).

que Jean Orry creia que havien de reunir els «intendents de província». Aquest nou sistema de centralització político-econòmic-administrativa anul·lava tots els antics privilegis i furs del Principat,⁴ i la seva implantació es portà a terme aprofitant les circumstàncies polítiques del moment: «*Las exigencias de la Guerra de Sucesión contribuyeron no poco a adelantar el ensayo de estas intendencias en España, aunque en principio, naturalmente, se ligaron casi en exclusiva a las necesidades militares.*» (...) «*Del mismo modo se explica que hubieran de ser las cuatro provincias de la corona de Aragón (después de haber perdido sus fueros privativos y haber quedado en ellas Felipe V completamente libre de trabas históricas, tras su absoluta victoria sobre sus núcleos rebeldes) en donde este ensayo pudiera realizarse con mayor holgura.*»⁵ Així, el 21 de març del 1713, José Patiño fou destinat per Felip V a la superintendència de Catalunya, i el 16 de gener del 1716, amb el decret de Nova Planta, es va «instaurar al Principat un nou sistema d'administració i de govern en lloc de les institucions tradicionals catalanes».⁶

Ara bé, cal insistir en aquest moment, tal com ha fet J. Nadal i Farreras, en què la lluita plantejada arran de la Guerra de Successió fou, de fet, l'enfrontament entre les «classes dominants a Castella, que prestaven suport a Felip V», i la nova «burguesia» catalana, sorgida amb el redreçament econòmic del Principat dels últims decennis del sis-cents,⁷ «aglutinada darrera la candidatura de Carles d'Àustria, i no necessàriament, com s'ha pretès fins ara, entre les classes dominants a Castella i l'oligarquia catalana encastellada darrera unes institucions i uns privilegis concrets».⁸

Analitzat des d'aquest context, el cadastre perd una bona part del seu caràcter de «modernitat» i d'estímul per a l'economia catalana del set-cents que una certa historiografia ha pretès. En aquest sentit, em faig partícip de la interpretació feta per J. Nadal i Farreras:

- «1. El Cadastre és un tribut introduït a Catalunya, partint dels criteris de l'època de prosperitat, que s'afegeix als impostos tradicionals.
- »2. L'aplicació es realitza en uns moments de depressió conjuntural provocada per la guerra, i això li dóna un caràcter, de moment, més distorsionador que estimulador per a l'economia del Principat.
- »3. Encara que formalment resulti un impost modern, a la pràctica és

4. Però, com assenyala J. NADAL FARRERAS, *op. cit.*, p. 212, no foren suprimides les tradicionals pressions fiscals que van ser confiscades per l'administració de la corona un cop anul·lades les antigues institucions del Principat que controlaven la seva percepció fins acabada la guerra.

5. Joan MERCADER, *Un organismo-piloto en la monarquía de Felipe V: la superintendencia de Cataluña*, «Hispania» (1968), ps. 3 i 4.

6. Joaquim LLOVET, *Mataró, 1680-1719: El pas de vila a ciutat i a cap de corregiment* (Mataró, Caixa d'Estalvis de Mataró, 1966), ps. 116-117.

7. L'anàlisi d'aquest redreçament ha estat feta entre d'altres per P. VILAR, *Catalunya dins l'Espanya moderna*, vol. II (Barcelona, Edicions 62, 1968³), i Eva SERRA, *La societat rural catalana del segle XVII: Sentmenat. Un exemple local del Vallès Occidental (1590-1729)*, tesi doctoral (Universitat de Barcelona, 1978).

8. J. NADAL I FARRERAS (1975), *op. cit.*, p. 211.

només un intent de regularitzar unes pressions fiscals-militars extraordinàries originades per la guerra, i, en conseqüència, no es pot dir que sigui el resultat d'una política fiscal coherent.

»4. És l'instrument més adequat per expropiar i desviar uns recursos cap a la nova estructura política dominant.

»5. La significació del cadastre ve donada, doncs, pel canvi polític introduït per la Nova Planta, que transmet al nou estat centralista dues qüestions fonamentals: a) la decisió de quins impostos s'havien de cobrar, i b) el destinatari d'aquests impostos.

»Per resumir, podríem dir que el criteri fonamental per a la creació del cadastre fou el desig explícit d'augmentar a qualsevol preu els recursos, sense pensar, però, en una ordenació fiscal racionalitzada i justa.»⁹

D'aquesta manera, conseqüentment amb les línies de la nova política emesa per Felip V envers el Principat, fou la decisió d'implantar el cadastre a Catalunya (9-XII-1715), que representava, en paraules de Mercader, el triomf del «principi absolutista que únicament de la voluntat règia dimana la llei i la determinació de les càrregues fiscals dels súbdits».¹⁰ La nova contribució cadastral es caracteritza pel fet d'ésser de percepció directa i global en un intent d'arreglar la contribució de l'antiga corona d'Aragó a un equivalent del sistema tributari castellà.

Així, el 15 d'octubre del 1716 foren publicades les normes generals que explicaven com havia d'efectuar-se el repartiment de l'impost cadastral. Segons l'informe de la Junta d'Hisenda del 1823, «*el repartimiento de esta contribución se hacía en tres conceptos, que se distinguían con los nombres de tributo real, tributo comercial y tributo personal. En el primero se comprendía el producto de los campos, viñas, huertas, prados, olivares, bosques, molinos de harina y de papel, ingenios, casas, censos, arrendamientos, ganados, puentes, escribanías, pozos de nieve, diezmos y demás derechos, fábricas de aguardiente y colmenas; en el segundo las ganancias de los comerciantes, cambistas, fabricantes, abogados, médicos, boticarios, cirujanos, etc.; y en el tercero todos los artesanos, menestrales y jornaleros mayores de catorce años*».¹¹ És a dir, que sota la denominació genèrica de cadastre s'ha de distingir, de fet, tres formes de cadastre: el real, el personal i el de guanys.

El cadastre real gravava els béns immobles (cases, terres, forns, molins, etc.) i els ingressos que provenien de rendes no lligades amb l'activitat professional del contribuent (censos, censals, etc.). Ningú no restava exempt del pagament del cadastre real, i, en aquest sentit, tenia un caràcter universal, ja que afectava tots

9. J. NADAL I FARRERAS (1975), *op. cit.*, p. 213.

10. Joan MERCADER, *L'establiment del reial cadastre a Catalunya i la seva fonamentació econòmica i social*, «Miscel·lània Fontserè» (Barcelona, Editorial Gustavo Gili, S. A., 1961).

11. Biblioteca Provincial de Barcelona, Junta de Comercio, *Informe de rentas* (30 de setembre de 1823, sense numeració).

els estaments socials que fossin propietaris o perceptors de rendes per diferents conceptes.¹²

Les terres foren dividides en 32 classes diferents i a cada qualitat se li assignà un preu de cotització cadastral distint per unitat de superfície. Les terres ermes i els roquissars foren taxats en uns preus molt baixos, que, en ocasions, no responen a la realitat del seu aprofitament.¹³ El pagament de l'impost, en aquest cas, s'efectuava mitjançant tres lliuraments quadrimestrals l'any. La resta de béns immobles i les rendes pagaven el deu per cent del que hom calculava que podia donar la seva explotació.

12. Malauradament hi ha un punt difícil d'aclarir. Es tracta d'esbrinar si, tal com assenyala J. NADAL I FARRERAS, 1975, *op. cit.*, p. 214, entre les propietats eclesiàstiques *només* es trobaven exemptes del pagament de l'impost les que havien estat adquirides amb anterioritat a l'establiment del cadastre. El cas d'aquestes és molt clar i no ofereix cap dubte, puix no manquen referències explícites a l'exempció per aquest motiu fins i tot en èpoques tardanes (així, per exemple, trobem una referència d'aquest tipus al repartiment cadastral de terres de Sant Gervasi de l'any 1834, dipositat a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, secció Hisenda, sèrie Territorial, núm. 4.399). El problema és saber si, fins a la reforma de De Sartine, la *resta* de terres dels eclesiàstics, és a dir, les que havien estat adquirides amb posterioritat al 1716, pagaven contribució i en quin percentatge ho feien. De fet, la tradició catalana eximia del pagament de tributs, en concepte de béns patrimonials, a l'Església. En aquest sentit, la postura de MERCADER, 1962, *op. cit.*, ps. 63-64, és com a mínim, ambigua: «*La actitud reacia del estamento eclesiástico, que se negaba a someterse a prestaciones económicas de carácter fijo sin la venia del sumo pontífice. No sabemos que protestaran en principio los clérigos catalanes por la imposición a sus fincas del catastro real. Pero existen indicios que permiten suponer que hubo equívocos por lo que respecta a la inmunidad de la Iglesia en Cataluña. No pocos autos de creación o de imposición de censos, censales y violarios y demás contratos, trasposos y adquisiciones de fincas o bienes inmobiliarios entre seglares se hicieron precisamente ante notarios apostólicos: curas-párrocos, vicarios y otros individuos de las curias eclesiásticas. Todo ello con vistas a ocultar riqueza imponible y, en consecuencia, a sustraerse del catastro. (...) También fueron vendidas, ascensadas o traspasadas de un modo u otro a corporaciones eclesiásticas muchas haciendas de propiedad particular, con el doble objetivo de sustraerse al pago de los atrasos del catastro sus vendedores y de esquivar totalmente dicho impuesto sus nuevos propietarios o señores clericales, y asimismo preservar el pago de la "parte colónica" a los arrendatarios, aparceros o mayordomos.*»

La consulta dels repartiments cadastrals de terres del Pla de Barcelona i dels municipis dels voltants tampoc no permet esbrinar aquesta qüestió, encara que sí es poden sintetitzar alguns fets: 1) Fins a mitjan segle XVIII les terres eclesiàstiques (tant les que eren propietat d'institucions com les que pertanyien a títol individual a eclesiàstics) sempre figuraven anotades de forma diferenciada de les altres terres i s'inclouïen al final del repartiment darrera de la relació més o menys alfabètica dels propietaris que no eren eclesiàstics. 2) La barreja de parcelles comprades en diferents èpoques no permet sistematitzar el tipus d'exempció ni la seva quantia, ja que, en considerar l'impost global, ens trobem amb exempcions totals, en molt poques ocasions, o amb exempcions parcials, la majoria de vegades, que poden representar des d'un 33 % a un 75 % de l'import total de l'impost. 3) També, però, i en confirmació de les paraules de Mercader, el gran pes de l'estament eclesiàstic als primers repartiments cadastrals de terres del segle XVIII s'anirà diluint progressivament a mesura que avança el segle (vegeu Antoni SEGURA i Jaume SUAU, 1982, *op. cit.*). En aquest sentit, la tendència a l'ocultació de terres mitjançant el seu traspàs a membres de l'Església sembla que fou important, fins al punt que la corona es va veure obligada a dictar noves disposicions per tal d'evitar aquesta ocultació: «El 13 de desembre del 1728 una resolució obligava a incloure en el cobrament del cadastre reial totes les finques adquirides pels eclesiàstics des de la creació de l'impost, i obligava també al pagament de la part colònica als colons eclesiàstics. Contra aquesta reso-

El cadastre personal, del qual restaven exclosos l'estament eclesiàstic, la noblesa i els qui gaudien de privilegi militar, gravava els ingressos relacionats amb l'activitat professional dels contribuents, i també el bestiar que es tenia en propietat segons una quota en metàl·lic fixada per a cada classe d'animal. Tèdricament, el cadastre personal representava el vuit per cent dels ingressos obtinguts com a fruit del treball personal, calculats aquells a raó de cent dies feiners l'any per als pagesos i cent vintanta dies per als menestrals, sobre els quals s'aplicava un jornal diari fixat, de manera general, en 3 rals per a tothom —mestres i fadrins—. ¹⁴ De fet, però, segons hom pot comprovar a les relacions del cadastre personal conservades a l'I.M.H.B. i als arxius municipals d'altres indrets del Principat, la pràctica portada a terme per l'administració fou diferent. En el cas de Barcelona, els gremis foren dividits en tres classes o categories diferents ¹⁵ i es distingí, a més, una relació d'individus *vagos* ¹⁶ ordenada per barris i dues relacions d'individus de fora de les muralles de la ciutat (els pagesos del Pla i els de Sants). El cadastre gravava de manera decreixent les tres classes de gremis i les relacions dels individus del Pla i de Sants. ¹⁷ Distingia també, de manera clara, en tots els casos, l'obligació impositiva dels mestres de la dels fadrins, que pagaven una quantitat sensiblement inferior.

Per últim, a més del real i del personal, existia també el de guany, capítol ambigu que gravava, en paraules de J. Nadal Farreras, «*los medios de producción capaces de engendrar beneficio (ganancia) al margen del trabajo personal, y su aplicación quedaba condicionada por la vaguedad con que se podía interpretar la palabra comerciantes*». ¹⁸ Al començament el cadastre de guany afectava només mercaders i comerciants, notaris i agremiats amb botiga per a la venda pública. De manera molt més general les noves disposicions del superintendent Antonio de Sartine fixaren el cadastre de guany en un deu per cent sobre els beneficis del comerç i de la indústria. ¹⁹

La implantació del cadastre a Catalunya fou més lenta del que la corona

lució els bisbes de Catalunya interposaren un memorial davant de Felip V, que enviaren a Patiño el 9 de setembre del 1729. Patiño, des de Cazalla, amb data 28 de juliol del 1730, trameté a Sartine la negativa reial a les pretensions dels eclesiàstics, i Sartine dictava el 26 de setembre del 1730 una ordre en què incloïa el text complet de la resolució negativa del monarca. Aquesta qüestió ja no sofriria alteració a les normes de l'any 1735 i, per tant, ja no caldrà insistir-hi» (J. NADAL I FARRERAS, 1975, *op. cit.*, p. 217).

13. Així, per exemple, en el cas del Pla de Barcelona moltes terres classificades com a roquissars eren en realitat pedreres situades a la muntanya de Montjuïc. En altres ocasions, com adverteix Llorenç FERRER, *op. cit.*, per al cas de Manresa, les terres ermes poden amagar una alternança del bosc amb el conreu de la vinya.

14. Vegeu J. MERCADER (1961), *op. cit.*, ps. 56-57.

15. La classificació i la relació dels gremis inclosos a la primera, segona i tercera classe, respectivament, hom pot trobar-la a P. MOLAS, *op. cit.*, ps. 250-253.

16. El terme *vagos* designa aquells individus que per llur professió no estaven inclosos en cap dels gremis.

17. La contribució dels individus *vagos* oscil·lava sensiblement segons la seva activitat professional; d'ací que no sigui possible cap comparació global amb la quantitat estipulada pels membres dels diferents gremis.

18. J. NADAL I FARRERAS (1971), *op. cit.*, p. 65.

19. *Ibid.*, p. 66.

hauria desitjat. Les primeres estimacions de l'administració reial sobre el pes fiscal que podia suportar el Principat van ser molt exagerades. Finalment, el 1718, es fixà una contribució anyal de 900.000 duros, segons els diferents autors que s'han ocupat del cas.²⁰ Ara bé, segons un resum general del repartiment de l'any 1717 conservat a l'Arxiu de la Corona d'Aragó i que pel seu interès reproduceix a l'annex, el muntant d'aquest any fou ja només de 14.223.759 rals, és a dir, aproximadament, poc més de 710.000 pesos. De tota manera, el cadastre restà per elaborar de forma definitiva durant els primers anys, paralitzat el seu cobrament pel desordre monetari (inundació després del 1716 de les petites peces de coure aragoneses denominades *dinerillos de cruz*)²¹ i les guerres de Felip V que tingueren com a plataforma el Principat (guerres de Sardenya, Sicília, la franco-espanyola) i les dificultats econòmiques fruit de la llarga disputa successòria que tan greument havia afectat Catalunya fins al darrer moment.²² Així, el 3 d'agost de 1720, José Pedrajas «transmet als pobles el perdó atorgat pel rei» de tot el que devien a la corona fins al 1719 en concepte de pagament del cadastre.²³ L'ocultació també té un paper important durant els primers anys: els decrets del 12 de novembre del 1722 (Pedrajas) i la nova normativa general per al cobrament del cadastre de l'agost de 1724²⁴ (Andrés Pérez Brancho) tractaran de fer cara a la resistència, concretada en el fenomen de l'ocultació, al pagament del cadastre.²⁵ Aquest període de vacil·lacions en la confecció i el cobrament del cadastre durà, aproximadament, del 1717 al 1724. Ferran Soldevila recorda que durant el període 1716-1723 «els tributs havien seguit augmentant, fins al punt que, pel juny de 1723, els síndics de tot Catalunya havien hagut d'enviar una representació —inútil— a Madrid per a mostrar com era d'exorbitant l'impost del cadastre i com eren d'injustos els tributs que s'exigien pels llits, palla, farratges i altres objectes necessaris o insignificants.²⁶ Noves instruccions hagueren de ser dictades el 1735 (20 desembre) per veure d'endegar a Catalunya la màquina tributària».²⁷

20. Aquesta qüestió ha estat objecte d'estudi per part de diferents autors. Així, J. MERCADER tracta el tema a diferents treballs dedicats al cadastre (vegeu especialment 1961, *op. cit.*; 1968, *op. cit.*, i *Una visión pesimista de la economía catalana después de la Guerra de Sucesión*, «Estudios de Historia Moderna», v, Barcelona 1955). També trobem referències a J. NADAL I FARRERAS (1975), *op. cit.*, p. 216, i a P. VILAR, *op. cit.*, ps. 449-451, entre d'altres autors. Segons les diferents referències esmentades el pagament del cadastre es fixà inicialment en 1.500.000 pesos anyals a satisfer per tot el Principat. Les dificultats pel seu cobrament rebaixaren la dita quantitat a 1.200.000 pesos el 1717 (que tampoc no s'assoliren) i els ja esmentats 900.000 pesos del 1718.

21. Vegeu P. VILAR, *op. cit.*, ps. 441-451.

22. Vegeu J. MERCADER, *op. cit.*, ps. 58-59.

23. Vegeu J. NADAL I CARRERAS, *op. cit.*, p. 215.

24. Entre les noves disposicions del 1724 figurava que «por real resolución de 8 de julio de 1724 se aumentaron cien mil pesos para los utensilios de las tropas de aquel Principado, y otros sesenta y seis mil trescientos reales y veinte y ocho maravedis para los sueldos de los diputados de millones residentes en Madrid con arreglo a la real cédula de 28 de junio de [sense data]» (B.P.B., Junta de Comercio, *op. cit.*).

25. Vegeu J. NADAL I FARRERAS (1975), *op. cit.*, ps. 215 i 216.

26. Aquest document de greuges dels síndics catalans a Felip V del 1723 ha estat reproduït per J. MERCADER (1955), *op. cit.*

27. Ferran SOLDEVILA, *Història de Catalunya* (Barcelona, Editorial Alpha, 1962³), vol. III, p. 1200.

El 1726 havia estat nomenat superintendent de Catalunya Antonio de Sartine, que ocupà el càrrec fins a la seva mort. Les seves primeres decisions pel que fa al cadastre foren les ja esmentades del 1728-1730, que posaven fi a la qüestió dels eclesiàstics. El 1735 dictà les disposicions definitives,²⁸ que fan referència a la pràctica del repartiment, les formes de cobrament, el de guanys, etc., la vigència de les quals perdurà fins a la reforma del 1845.²⁹ De fet, les disposicions de Sartine tenien per objecte, entre d'altres, de palliar els possibles errors que la precipitació, o la manca de temps, havien produït en les primeres elaboracions del cadastre.

En temps de l'intendent José Contamina (22 de juny de 1748), «i malgrat l'eficàcia de les mesures de Sartine, calgueren algunes precisions sobre les exempcions del personal per unificar criteris i evitar abusos».³⁰

Encara a la segona meitat del segle XVIII es poden trobar indicis que no sempre s'efectuava de manera regular el pagament del cadastre i que, en ocasions, el seu cobrament trobava la resistència passiva de la població. Així, Carles III, quan abandonà Barcelona (on havia arribat, procedent de Nàpols, per fer-se càrrec de la corona a la mort del seu germà Ferran VI), «havia perdonat al Principat les quantitats que aquest havia d'haver satisfet, per raó del cadastre, fins el 31 de desembre de 1758».³¹

Les vicissituds seguides pel cadastre durant el segle XIX fins a la seva desaparició el 1845 són recollides, malgrat que no sistematitzades, per J. Carrera Pujal.³² Bàsicament poden resumir-se de la manera següent. Entre el 1808 i el 1814, com és lògic, deixa de fer-se la contribució cadastral. Durant aquest període el Principat aportà per a la Guerra del Francès més numerari del que li hauria correspost en concepte de contribució cadastral, tal com recordava la ciutat de Barcelona el 1814 quan l'intendent pretenia restablir el cobrament del cadastre amb un considerable augment.

Amb el decret del maig de 1817 Martín de Garay, ministre d'hisenda des de l'any anterior, pretengué substituir les rendes provincials, entre les quals el cadastre, per una contribució única. El seu cessament pel setembre de l'any següent deixà les coses com estaven anteriorment a la reforma, és a dir, que quedaven anul·lades les disposicions per les quals «se dejaba libres a las fincas e

28. Algunes d'aquestes afectaren, en forma d'augment de l'impost, determinades terres o propietaris, ja sia per variació a la classificació de les seves terres, per un augment global de les taxes impositives, perquè a les noves recanacions no fou tan fàcil l'ocultació, etc. Així ho manifesta un pagès de l'Alt Empordà que visqué durant la primera meitat del set-cents: «Y encara jo me abia de pagar tot al catastro y fer-me los bagatjas y corroatjas y portar-me tota la palla y farratja en al rey, de tal manera que lo any del aumet, que fou lo any 1741 (?) m'agè de pagar entra al catastro y lo aumet 33 11» (Sebastià CASANOVAS I CANUT, *Memòries d'un pagès del segle XVIII*, Barcelona, Departament de Filologia Catalana, Universitat de Barcelona/Curial Edicions Catalanes, 1978, p. 88.

29. Vegeu J. MERCADER (1968), *op. cit.*, p. 69.

30. J. NADAL I FARRERAS (1975), *op. cit.*, p. 218.

31. Ferran SOLDEVILA, *op. cit.*, p. 1214.

32. Les diferents referències al cadastre hom pot trobar-les a J. CARRERA I PUJAL, *Historia de Cataluña en el siglo XIX* (Barcelona, Bosch Casa Editorial, 1957-1958), vol. IV, ps. 10, 33 i 34, 75, 102, 111 a 114, i 183.

*industrias de Barcelona del gravamen de todo tributo directo y por tanto del catastro y se anunciaba el establecimiento de unas tarifas claras y sencillas para el cupo de la contribución general, que ascendía en toda Cataluña a unos veintidós millones de reales, tocando a Barcelona un millón ciento cincuenta mil (...) (También se) declaró a Barcelona libre de pagar el catastro, porque los derechos que se cobraban en las puertas de la ciudad excedían de lo que podía corresponderle según las bases de justicia distributiva con que el rey se propuso nivelar la condición de sus vasallos».*³³ Per això l'oposició de la ciutat per retornar a la situació anterior a l'any 1817 fou llarga i recorregué a tot tipus d'argücies legals per tal d'ajornar l'entrada en vigor de les noves (antigues en realitat) disposicions. Encara durant el Trienni perduraren les friccions sobre el cobrament del cadastre i sobre quin havia de ser el seu volum. La caiguda del règim liberal deixà una altra vegada les coses com estaven i el cobrament del cadastre tornà a normalitzar-se.

De tota manera, i malgrat tot el que es porta dit fins ara, de manera general es pot afirmar, tal com fa J. Mercader,³⁴ que des de les disposicions dictades per Antonio de Sartine el 1735 fins a la reforma de Mon el 1845, el cadastre no sofrí importants variacions pel que fa a la pràctica del seu repartiment, ni pel que fa a les normes que regulaven el volum impositiu a percebre, que es mantingué poc menys que constant. En aquest sentit, el cadastre fou una institució per a la recaptació dels impostos de la corona al Principat que mantingué la seva vigència sense notables variacions durant més de cent vint anys.

L'ús que l'investigador pot fer del cadastre com a font documental

Les opinions dels diferents autors que s'han plantejat la possibilitat d'utilitzar el cadastre com a font documental per al coneixement de diferents aspectes relacionats amb les estructures de la propietat agrària, professional, etc., durant el segle XVIII i la primera meitat del XIX no són coincidents. Hi ha autors que consideren que aquesta documentació és poc utilitzable per la seva manca de fiabilitat, puix que es tracta d'una documentació fiscal. D'altres autors, malgrat reconèixer les limitacions que presenta tot tipus de documentació fiscal, creuen que la utilització dels fons cadastrals és possible sempre i quan no s'extreguin conclusions o es facin generalitzacions que vagin més enllà de la informació que forneix el cadastre un cop considerada la gairebé segura ocultació d'una part de les dades.

Les postures més crítiques són les defensades per Pierre Vilar i Salvador Llobet. L'historiador francès, que ha utilitzat el cadastre com a font d'informació en comptades ocasions, creu que «al començament, hi hagué inquietud, sobretot al camp, i gairebé ofuscament. Hom pretén que molts pagesos, per por de denúncies i represàlies, declararen més béns que no tenien al cadastre. D'altres —com és més habitual— molts menys. Per tant, si trobàvem un dia la documentació

33. *Ibid.*, p. 33.

34. J. MERCADER (1968), *op. cit.*, p. 69.

detallada de les enquestes sobre el cadastre, és poc probable que ens fornís un punt de partença exacte per a un estudi econòmic del segle XVIII. Si les estimacions d'Ustáriz són exactes, el comerç i la propietat construïda foren estalviats singularment en els primers repartiments, i la part exigida als jornalers fou enorme».³⁵

En una altra ocasió assenyalà: «Aquesta diferenciació entre petits pobles muntanyencs pobres i pobles de plana en ple desenvolupament es troba accentuada per la imposició del cadastre. Ja hem dit que al començament era feixuga, però que, sistemàticament potser, per a encoratjar les innovacions (alguns textos, almenys, ho afirmen), els administradors reials no havien incrementat la contribució proporcionalment a l'augment de les produccions agrícoles... Aquestes indicacions, que confirmen el feble interès que hauria presentat el cadastre com a font dels ingressos generals, demostren fins a quin punt la imposició reial directa ha esdevingut lleugera per a l'economia en vies de creixement —cosa que facilita aquest creixement— i accentua les diferències entre la perifèria pobra del Principat i els seus pols de desenvolupament.»³⁶

Salvador Llobet, que utilitza abundantment la documentació cadastral en el seu treball sobre el Maresme, forneix una sèrie de consideracions que cal tenir presents. Mostra la seva desconfiança en els rendiments que reproduïx el cadastre³⁷ i, especialment, crida l'atenció sobre el problema de l'ocultació:

*«Como resumen de todas estas cifras el análisis crítico hace suponer que no son de confianza, en la forma en que vienen expresadas, por la ocultación fiscal de los catastros.»*³⁸

*«Las superficies de los cultivos no podemos aceptarlas al pie de la letra, pues en primer lugar resulta que son estimaciones hechas a ojo por los interesados, con un representante del rey y un representante del lugar. Pero se da el caso de que las extensiones catastrales no coinciden ni mucho con las verdaderas superficies que ahora conocemos por las mediciones del catastro moderno.»*³⁹

*«Por la dificultad de conocer el grado de exactitud de las cifras obtenidas en los catastros respectivos no es lícito basar excesivas afirmaciones sobre la extensión y la clase de las producciones agrícolas de aquel tiempo... Por tanto, además de la ocultación natural en las superficies y de la valoración en baja de los terrenos (por eso no se consideran aquí las clases de terreno, pues es evidente que había de haber una tendencia a clasificarlas como de peor categoría, siempre que esto fuese posible), hubo una ocultación de producciones, que probablemente no fue uniforme en todas las poblaciones y no permite una buena comparación exacta.»*⁴⁰

I per acabar amb les consideracions que fa Llobet a la documentació cadastral, potser la més greu de les seves objeccions: «No hay duda que el error

35. P. VILAR, *op. cit.*, p. 450.

36. P. VILAR, *Catalunya dins l'Espanya moderna* (Barcelona, Edicions 62, 1975²), vol. III, ps. 645-645.

37. Salvador LLOBET, *op. cit.*, ps. 41 i 45.

38. *Ibid.*, p. 48.

39. *Ibid.*, p. 43.

40. *Ibid.*, p. 41.

*mayor debe existir en la extensión del bosque y del yermo, extensiones menos comprobables, por las grandes superficies que cubren, que no las parcelas de cultivo, siempre aquí más pequeñas. Probablemente un 20 por 100 de ocultación es muy posible, sin embargo, en los terrenos cultivados solamente.»*⁴¹

Les matisacions que aporta Ramon Garrabou són sens dubte importants, perquè defineix la possible utilització que hom pot fer del cadastre. En aquest punt faig meu el criteri de Garrabou: «*Los catastros del siglo XVIII son, sin ningún género de dudas, los más deficientes y esto por diversas razones: la novedad que representaba, la falta de medios técnicos y la inevitable ocultación. La conjunción de estos fenómenos tiene como consecuencia que existan fuertes discrepancias con las sucesivas apreciaciones...* Si trabajásemos con cifras absolutas, sería un problema difícil de soslayar, pero como utilizamos los porcentajes (...) la comparación en términos relativos es perfectamente válida.»⁴²

D'altres autors són menys exigents en el moment d'analitzar les possibilitats de la documentació cadastral: «*En consecuencia, las fuentes sobre el catastro con que contamos en la actualidad permiten, por el momento, únicamente trabajos a nivel local que reconstruyan la vida económica de pequeños espacios geográficos a base de la documentación de los archivos municipales. Algún día, si disponemos de varias síntesis locales, suficientemente representativas, podremos reconstruir con bastante fidelidad la vida económica del Principado a comienzos del siglo XVIII. De esta forma podremos además localizar geográficamente mucho mejor los fenómenos de crecimiento económico y matizar, si los resultados obligan a ello, el papel preponderante de Barcelona.*»⁴³

O, encara, d'una manera més explícita, referint-se a les fonts cadastrals: «*En tot cas, el luxe de detalls que aporten permet un estudi molt minuciós de l'urbanisme, la producció agrícola o l'estructura de la propietat de la terra d'un lloc determinat.*»⁴⁴

Yvette Barbaza, estimulada per una tradició investigadora avesada a escorcollar les fonts fiscals del segle XVIII com a base documental,⁴⁵ realitzà el seu important estudi sobre la Costa Brava prenent com a base, entre d'altres, la documentació cadastral i els amillaraments del segle XIX. El seu criteri es fonamenta, doncs, en un treball considerable i és força coherent. Comença adreçant una objecció a les afirmacions de P. Vilar: «*Nous pensons que P. Vilar eût été moins sévère pour nous cadastres du XVIIIe siècle s'il avait eu personnellement*

41. *Ibid.*, p. 44.

42. R. GARRABOU, *op. cit.*, ps. 19-20 (el subratllat és meu).

43. J. NADAL I FARRERAS (1971), *op. cit.*, p. 5.

44. J. NADAL I FARRERAS (1975), *op. cit.*, p. 219.

45. Cal recordar, si més no, els importants treballs de Th. DREUX, *Le cadastre et l'impôt foncier* (1933); L. GACHON, *Les Limages du sud et leurs bordures montagneuses* (1939); A. PERPILLON, *Cartographie du paysage rural limousin: essai d'utilisation rationnelle des documents cadastraux* (1940); A. ALBITRECICA, *Le plan terrier de la Corse* (1942); E. LE ROY LAURIE, *Les paysans de Languedoc*, coll. «Champs», núm. 7 (París, Flammarion, 1969), i especialment Marc BLOCH, *Les plans cadastraux de l'ancien régime*, «Annales», III (1943), article dedicat a les fonts cadastrals. Un bon estat de la qüestió ha estat elaborat per R. DAUVERCNE, a Marc BLOCH, *Les caractères originaux de l'histoire rurale française* (París, Armand Colin, 1974,⁴ vol. II, ps. 205 i ss.

la possibilitat d'en consultar alguns uns, doncs de les apreciar directament. Les cadastres de Patiño nous paraissent en effet d'un indiscutable intérêt.»⁴⁶ Després passa a valorar la importància de la documentació cadastral per a l'investigador.

«Même si les indications chiffrées (superficie des parcelles, rendement) devaient être négligées parce que trop incertaines, ces documents nous fourniraient au moins de précieux renseignements qualitatifs sur les modes d'utilisation du sol et le paysage rural. Mais une analyse minutieuse et les comparaisons avec les données des "amirallamientos" du XIXe siècle et des cadastres actuels, nous ont convaincue que les chiffres eux-mêmes étaient valables et que les cadastres pouvaient être utilisés comme point de départ d'une étude quantitative de l'agriculture (sinon de l'histoire économique). Il est certain que, dans de nombreux cas, les superficies déclarées étaient inférieures aux superficies réelles, soit dans un but de dissimulation fiscale, soit par simple ignorance; vraisemblablement, la dissimulation ou l'erreur était d'autant plus faite et plus forte que les parcelles étaient plus grandes, surtout lorsqu'il s'agissait de friches ou de bois. Les résultats de l'analyse statistique des divers cadastres pêcheront donc par défaut pour les grandes et les moyennes propriétés plus que pour les petites. Ceci admis, il est non moins certain que chaque cadastre nous donne la physionomie agricole de chaque terrain, non peut être avec la rigueur mathématique qu'autorisent les cadastres actuels mais avec une approximation très largement suffisante. La comparaison avec les cadastres et "amillaramientos" ultérieurs — tous établis, suivant les mêmes méthodes de déclarations jurées — nous permettra de saisir au moins le sens de l'évolution des structures agricoles.»⁴⁷

Després de recollir les diferents opinions donades sobre les possibilitats d'utilització del fons cadastral per a l'investigador, és arribat el moment d'intentar definir quina és la postura que avui podem adoptar sobre aquesta qüestió, amb el suport que suposa la realització, per part de diversos autors, de nombrosos treballs la base dels quals ha estat la informació continguda al cadastre.

Evidentment, el cadastre, com qualsevol tipus de documentació de procedència fiscal, presenta dos greus inconvenients: les ocultacions i les dades estandarditzades. Les primeres afecten el detall de les extensions de terres, els censos que hom declara, o el nombre de membres que componen un gremi en un moment donat. Les segones fan referència als rendiments, als tipus de conreu, etcètera. De tota manera, crec que cal matisar que no tot el període de vigència del cadastre fou igual. Hi ha una primera època on més que d'ocultació caldria parlar de manca de disposicions, diferents criteris per fer les recanacions, manca de temps per elaborar les enquestes que han de servir per recaptar l'impost, etc. Aquest primer període és l'immediatament posterior a la guerra i, per tant, els moments durant els quals l'ocupació del Principat és tasca fonamental de la corona. És fins a un cert punt difícil d'imaginar una ocultació conscient — de resistència — quan les botes de l'exèrcit aixecaven la pols dels camins i una allau d'administradors reials arribava al Principat per tal d'endegar la nova

46. Y. BARBAZA, *op. cit.*, p. 253.

47. *Ibid.*, p. 254.

gestió político-administrativa. En aquests primers moments de l'establiment del cadastre crec que més que d'ocultació ha de parlar-se de la manca de criteris per dur a terme la classificació i encadastració de totes les classes de terres i de l'ambigüitat de definició del que hom entén per recanar i de com han d'efectuar-se les recanacions. La manca de disposicions definitives fins al 1735 contribuï a l'ocultació de terres ermes i/o vinyes amb aquestes, boscos, sorrals i pedreres. Així i tot, són pocs els propietaris, especialment els petits, que poden escapolar-se al control dels recanadors, i més encara si les terres eren situades als voltants d'una ciutat important. Com he pogut observar en el cas de Barcelona i de Berga, les primeres recanacions són molt riques en informació,⁴⁸ malgrat que en el cas de Barcelona s'observa encara una manca de precisió en les superfícies recanades.⁴⁹

Les noves disposicions adoptades per De Sartine donaren lloc al fet que les classes de terres abans esmentades fossin també recanades. Però és igualment cert que a partir dels anys trenta la pressió político-militar per part de la corona s'havia relaxat considerablement. Així, doncs, l'ocultació conscient s'ha de donar com un fet a partir d'aquesta època, especialment, com assenyala Y. Barbaza, en el cas de les grans propietats, que no sempre figuren al cadastre amb la totalitat de les seves terres, de la mateixa manera que en el cas dels pobles molt petits la distribució de l'estructura de la propietat pot presentar-se distorsionada per la pressió dels grans propietaris locals, que són alhora els «experts» encarregats de confeccionar la documentació cadastral. Ara bé, tot això no és obstacle per utilitzar el cadastre en el sentit que apuntava R. Garrabou, és a dir, per conèixer, a nivell de tendència, l'evolució seguida per determinats components de l'estructura agrària de Catalunya durant el segle XVIII i la primera meitat del XIX.

Una ocultació força freqüent és la que fa referència a les classes de terres. Tal com diu Salvador Llobet, existeix la tendència a declarar qualitats inferiors a les reals, amb la qual cosa les terres són taxades amb un coeficient impositiu menor del que els correspon. Aquesta tendència és encara més acusada en els grups de propietaris més grans.⁵⁰

En definitiva, i pel que fa a l'estructura de la propietat agrària, cal tenir en compte les diverses formes d'ocultació que han caracteritzat la confecció de la documentació cadastral. Per una part, cal prescindir de les classificacions de qualitats de terra i prendre el conjunt com un tot: terres de secà, per exemple, amb la qual cosa s'obvia un tipus d'ocultació. Per altra part, cal operar sempre amb tendències i tenir present que les dades absolutes són poc fiables, especialment pel que respecta a la gran propietat. Això no vol dir que, a títol d'exemple, s'utilitzin dades reals, però, sempre, com una aproximació, l'única possible, per altra banda, en absència de documentació privada, a la realitat.

Per últim, considerar que les dades que forneix el cadastre reial a nivell de rendiments i de tipus de conreus són només utilitzables a títol informatiu,

48. Aspectes com ara si en una parcel·la de terra existia casa, l'estat de les vinyes (derruïdes, molt bones), etc., no tornaran a aparèixer en les recanacions i en els repartiments de terres successius.

49. Així, com a fraccions de la mujada s'utilitzen els vuitens, mentre que, el 1730, s'utilitzaran els setzens i, en ocasions, els trentadotzens.

50. Vegeu Antoni SEGURA (1980), *op. cit.*, ps. 20 i 21, pel cas del Pla de Barcelona.

ja que és evident que aquests factors variaren amb el temps i, en canvi, els confeccionadors del cadastre mantingueren el mateix criteri al llarg de més de cent vint anys. Amb tot, aquests tipus d'informació només apareix de manera generalitzada a les primeres recanacions del primer terç del segle XVIII. Les poques informacions que apareixen als diferents repartiments cadastrals de terres sobre aquests aspectes són massa disperses com per treure'n profit.

Les dificultats que planteja l'ús de la documentació del cadastre personal són encara més greus que les apuntades fins ara. Pere Molas ha assenyalat les irregularitats més importants que caracteritzen aquest tipus de documentació.⁵¹ De forma general, val a dir que encara és més fàcil sostreure un home de la relació que facilita el gremi als encarregats de confeccionar el cadastre personal que no pas un tros de terra. De fet, com recentment s'ha encarregat de demostrar el treball de Manuel Arranz,⁵² a les relacions gremials del cadastre personal no hi són tots els qui exercien un determinat ofici o professió. Així, la seva consulta condueix a la paradoxa que, malgrat que determinats oficis gaudiren d'un considerable increment durant el període de vigència del cadastre (tots els relacionats amb la construcció, en el cas de Barcelona, a títol d'exemple), la consulta de les relacions del cadastre personal ens parla d'una estabilització i àdhuc d'una davallada.⁵³ Això crec que respon a diverses motivacions, entre les més importants de les quals cal considerar l'ocultació i la mateixa crisi dels gremis a partir de la segona meitat del segle XVIII, que facilità l'existència de professionals sense agremiar. En resum, i per acabar, la documentació del cadastre personal presenta unes possibilitats d'ús per a l'investigador molt limitades, encara que es pot fer servir per localitzar tendències (grups d'edat, proporció dins dels agremiats entre mestres i jornalers, etc.) i gairebé mai no permet un ús de detall, excepte quan forneix informacions molt concretes com ara el nom dels prohoms dels gremis, la seva edat, etc.

51. P. MOLAS, *op. cit.*, ps. 150-154.

51. Vegeu Manuel ARRANZ, *Los profesionales de la construcción en la Barcelona del siglo XVIII*, tesi doctoral (Universitat de Barcelona, 1980).

53. Vegeu P. MOLAS, *op. cit.*, ps. 254-256, on es reproduïx el nombre de membres que figuraven a les relacions gremials del cadastre personal els anys 1729, 1770, 1808 i 1814.

REPARTIMENT DEL CADASTRE DE L'ANY 1717

Arxiu de la Corona d'Aragó. Secció Hisenda Moderna.

Vol. núm. 901

Resumen general

Relación General de lo que se ha repartido a los lugares de este Principado de Cataluña para la imposición de el año 1717 con distinción de veguerías según las reglas dispuestas por el señor Dn. Joseph Patiño, de Orden de Su Mag.d como resultante de los instrumentos catastrales que quedan en la real Contt^a a saver.

[Totes les unitats emprades són sempre rals d'ardit]

	<i>repartido por</i>		<i>total</i>
	<i>real y personal</i>	<i>comercio</i>	
Veguería de Barcelona	1.347.503	112.090	1.459.593
Sosvegueria del Vallés	834.539	3.030	837.569
Veguería de Gerona	1.459.716	27.930	1.487.646
Agregados de la Subdelegación de Besalú	462.087	1.770	463.857
Sosvegueria de Besalú	1.219.170	13.830	1.233.000
Veguería de Vic	765.857	4.170	770.017
Veguería de Lérida	683.720	5.535	689.255
Veguería del Panadés	858.149	11.625	869.774
Veguería de Tarragona	849.179	24.945	874.124
Veguería de Tortosa	515.904	9.100	525.004
Veguería de Montblanc	637.908	7.080	644.988
Veguería de Manresa	433.869	6.200	440.069
Sosvegueria de Prats del Rei	54.269		54.269
Sosvegueria de Igualada	132.496	1.440	133.936
Sosvegueria de Ribas	60.971	690	61.661
Sosvegueria de Moyà	70.347	240	70.857
Veguería de Balaguer	147.137	1.000	148.137
Sosvegueria de Lluusanés	71.835		71.835
Veguería de Tàrrega	265.079	2.580	267.659
Veguería de Canprodón	421.721	18.480	440.201
Veguería de Agramunt	332.028	2.990	335.018
Veguería de Puigcerdà	513.768	8.380	522.148
Veguería de Cervera baja	485.014	9.855	494.869
Veguería de Cervera alta	406.058	2.250	408.308
Veguería de Pallas	534.513	5.430	539.943
Sosvegueria de Berga	321.624	1.955	323.579
Valle de Arán	56.713		56.713
	13.941.164	282.595	14.223.759